

Proslava desetletnice osvoboditve Beograda. Generalni podpolkovnik Otmar Kreačič govori na svečani otvoritvi pokopališča padlih za osvoboditev Beograda, na katerem so pokopani borci NOV IN Rdeče armade.

VREME Vremenska napoved za danes: Spremenljivo, pretežno oblačno vreme z vmesnimi padavinami. — Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 18,2 stopinj; najnižja pa 15,3 stopinj.

PRIMORSKI DNEVNIK

Opozorjamo vas na sledeče **RADIO** oddaje: Koper: 21.30: Sluša; igra: Prežihov Voranc: »Ljubezen na odru«. — Trst II: 17.30: Mozart: Koncert za klavir in orkester. — Trst I: 13.30: Operni motivi. — Slovenija: 18.00: Jeklovni pogovori. 20.00: Pisan sobotni večer.

ŠPORTNI DNEVNIK

BREZ PRESENEČENJ DRUGO KOLO

Gligoričeva prva zmaga

Bronstein prekinil, Petrosjan remiziral

Drugo kolo mednarodnega jubilejnega beogradskega šahovskega turnirja se je končalo brez presenečenj. Doseženi so bili naslednji rezultati: Nievergeldt (Svica) — Bronstein (ZSSR) prekinjena; Janošević (Jug.) — Joppen (Zah. Nemc.) 1:0; Pirc — Matanović (oba Jug.) remi; Pilnik (Arg.) — Ivkov (Jug.) remi; Djurasević — Milić (oba Jug.) prek.; Czerniak (Izrael) — Nedeljković (Jug.) prek.; Trifunović (Jug.) — Barcza (Madž.) remi; Gligorič (Jug.) — Wade (Angl.) 1:0; Porecca (It.) — Karaklašić (Jug.) prek.; Rabar (Jug.) — Petrosjan (ZSSR) remi.

Ker se manjka rezultat partij Czerniak — Barcza in Janošević — Matanović iz prvega kola, še ni mogoče sestaviti stanja po drugem kolu.

Najhitrejši Ascari

BARCELONA, 22. — Danes je bil drugi in zadnji dan uradnih poskusnih voženj za veliko nagrado Barcelone. Prvi je bil tudi danes Ascari. Rezultati za najhitrejši krog vidnejših tekmovalcev: Ascari »Lancia« 2'18"5; Fangio »Mercedes« 2'19"1; Villorresi »Lancia« 2'19"9; Hawthorn »Ferrari« 2'20"6; Moss »Maserati« 2'21"6; Hermann »Mercedes« 2'21"9; Trintignant »Ferrari« 2'22"1; Mieres »Maserati« 2'22"3; Musso »Maserati« 2'24"2; Kling »Mercedes« 2'28"6.

TENIS

Italija-Francija 5:0

PALERMO, 22. — Tu se je danes pričel 23. teniški dvoboj med Italijo in Francijo. — Rezultati: Maggi (It.) — Pellizza (Fr.) 6:6, 6:4, 1:6, 6:2. Gardini (It.) — Haillet (Fr.) 6:2, 6:1, 3:6, 6:4. Sirola (It.) — Pillet (Fr.) 6:4, 4:6, 6:2, 6:4. Cuccelli in Gori — Remy in Abdesselam 1:6.

Z nedeljske tekme med Tristino in Borlettijem. — Mladi Pieri se bori s asturim Trzacom Rubinijem, ki igra pri Borlettiju. (Na koncu sezone se bodo veliki klubi putili za Pierija).

V nedeljo bo imela Tristina v gosteh moštvo Stella Azzurra

V NEDELJO LAHKOATLETSKI DVOBOJ V BARIJU

Italija - Grčija

Prognose govore v korist Italijanov

Jutri bo v Bariju lahkoatletski dvoboj Italija - Grčija. Čeprav imajo Grki v svojih vrstah nekaj dobrih atletov, je vendar skoraj nemogoče, da ne bi Italijani zmagali. Navajamo najboljše letošnje rezultate Grkov: 100 m: Tsolakis (10"7), Georgopoulos (10"8). 200 m: Petrakis (21"9), Georgopoulos (22"1). 400 m: Sillis (48"4), Mitropoulos (50"). 800 m: Depastas (1'52"3), Constantidis (1'53"9). 5000 m: Papavassiliou (15'26"), Teodorakis (15'17"2). 400 m ovire: Campadellis (53"5), Cosmas (55"4). Višina: Marsellos (1,85), Politis (1,81). Troskoki: Stifas (14,73), Dodos (14,49). Kopeje: Ar. Rubanis (63,56), Demos (57,52). Klavir: Papageorgiou (47,01), Cambalidis (43,74). 4x100: Petrakis (10"8), Georgopoulos (10"8), Spiropoulos (11"), Calaitzis (11"1). 4x400: Sillis (48"4), Moraynos (50"4), Mitropoulos (50"), Calaitzis (50"9). Več izmed navedenih atletov je tekmovalo na nedavnem mladinskem dvoboju Grčija - Jugoslavija v Atenah. Georgopoulos je na 100 m dosegel samo 11,2 pač pa je na 200 postavil svoj najboljši rezultat 21,9, ki je obenem grški mladinski rekord. Marsellos je skočil 1,80 m v višino in Stifas je prav pri tej priložnosti dosegel 14,73, kar je tudi grški mladinski rekord. Demos v omenjenem dvoboju ni dosegel svojega najboljšega rezultata v metu kopja, temveč je 54,11 pa je vendar zmagal. Tudi vsi trije prej omenjeni atleti so na dvoboju z Jugoslavijo v svojih disciplinah zmagali.

Lahkoatletska dejavnost v Novi Gorici

Ob otvoritvi novih lahkoatletskih naprav na igrišču športnega društva »Branika« je bilo v nedeljo v Novi Gorici II. okrajno prvenstvo društva Partizan v lahki atletiki. Sodelovalo je 22 ekip s skupno 215 tekmovalci iz Ajdovščine, Bilje, Branika, Črnega vrha, Kanala ob Soči, Mima, Nove Gorice in Vinodola. Zanimanje za to atletsko tekmovalstvo v letošnjem letu je bilo zelo veliko, o čemer najbolje pričajo rekordno število nastopajočih, med katerimi je bilo tudi precej starejših članov. Moštveno prvenstvo je tudi letos osvojila odlična ekipa iz Nove Gorice, ki je zbrala 9340 točk in dobila prehodni pokal Okrajne zveze TVD Partizan.

Dobro povprečje finskih metalcev kopja

Prekasajo pri njih nekateri izjemni talenti drugih narodnosti

Kakor imajo na primer Rusi celo vrsto skakalcev ob palici, ki daleč preskakujejo višino 4,30 m, tako imajo Finci njej manj kakor 10 atletov, ki dosegajo s kopjem daljine nad 70 m. Zato je tembolj čudno, da so se morali na evropskem prvenstvu v Bernu zadovoljiti s prav skromnim mestom, s enim tretjim, ki ga je zasedel Nikkinen (73,38) in enim devetim Hyttiainen (58,24). Slednji ni bil lahko branil svoj naslov, ki ga je dobil pred štirim leti v Bruslju, vendar je bil nekoliko poškodovan, razen tega pa so ga zadnje mesece preveč zaposlovali, tako da je bil precej iz forme, saj je znano, da je spomladaj metal orodje skoraj celih 79 m daleč. Sicer pa je tako popuščanje v formi za Fince malone značilno, kajti brž ko eden izmed njih nastopi trikrat tedensko zapovrstjo, že ni več v taki formi, kakor bi moral biti. Število finskih metalcev kopja, ki so letos metal nad 70 m daleč, dosega najmanj deset in vendar trenutno ni mogoče z gotovostjo ugotoviti, kakšne bodo možnosti Fincev za zmago na prihodnji olimpiadi. Vedeti je treba namreč, da so njihovi ameriški, ruski in poljski nasprotniki sami mladinci.

IZPRED PRIZIVNEGA SODIŠČA

Slabo je ravnal z družino

Včeraj se je ponovno vršil na prizivnem sodišču v Gorici proces proti 46-letnemu Antonu Musini iz Gorice, Ul. Orzoni 20, ki je bil februarja meseca 2. l. oproščen zaradi pomilostitve. Državni tožilec je bil mnenja da Musina, ki je zagrešil že več kaznivih dejanj, ne more biti deležen pomilostitve, in je zato vložil priziv. Musina se je moral februarja meseca 2. l. zagovarjati pred goriskim preturo zaradi zapustitve domačega ognjišča in zaradi pretepanja svoje žene in otrok 6. maja lanskega leta se je javil na goriski policiji 16-letni Claudio Musina, ki je organom javne varnosti opisal grodo ravnanj svojega očeta z družino in s njim samim. Claudio Musina je pokazal tudi potrdilo zdravnika, ki ga je zdravil 20 dni zaradi poškodb, ki mu jih je povzročil oče. Antonija Musino so poklicali na gorisko preturo. Proti njemu so pričali njegova žena Clementina Verbin in njegovi trije otroci. Obtožnica so pričeli.

Avto jo je povozil

Včeraj ob 11 uri dopoldne je rešili avto Zelenega križa pripeljal v gorisko bolnišnico Brigata Pavia 42-letno Argentino Mioni iz Gonarsa. Zelenega križa je povozil zasebni avtomobil, ki je prekalta cesto v Moči. Zdravniški sumijo, da si je Mionova zlomila gleženj leve noge.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

DA BODO ODPRAVLJENE KRIVICE IN UVELJAVLJENA USTAVA

Določbe posebnega statuta za tržaške Slovence je treba raztegniti tudi na Slovence v Italiji

V torek 26. t. m. bo Italija ne samo dejansko, ampak tudi formalno prezešla oblast v coni A Tržaškega ozemlja. Od tega dne dalje stopijo veljavno, in jih bo treba tudi v praksi izvajati, določbe doseženega sporazuma. Med temi so za Slovence na Tržaškem najpomembnejše določbe posebnega statuta, saj je v njem uradna Italija prvič v zgodovini sprejela jasne in točne obveze glede ravnanja s Slovenci, ki so prišli pod njeno oblast, medtem ko smo imeli doslej tako v mirovni pogodbi, kot v določilih nove republiške ustave le nejasno določene pojme in obljube. Tako pridemo z uveljavitvijo posebnega statuta na Tržaškem do čudnega položaja,

da bodo Slovenci v Italiji kot državljani razdeljeni na tri različne skupine, za katere naj bi veljali trije različni pravni postopki. V prvo skupino spadajo tržaški Slovenci, ki jim določila posebnega statuta jamčijo obsežne manjšinske pravice in uveljavljanje na vseh področjih javnega življenja. Drugo skupino predstavljajo Slovenci na Goriskem, ki sicer imamo svoje določbe, čeprav se niso uzakonile, pa ne smejo omejiti otroci slovenskih staršev-optimistov in imajo tudi svoje pravice ali omejitve. Nam tudi nocoj priznati dvojezičnosti v javnem življenju, vrniti naših kulturnih domov, ter nam na prejšnjem način ovirajo kulturno delovanje, kot n. pr. s.

Kako se to sklada s čl. 3 republiške ustave, ki pravi, da so vsi državljani pred zakonom enaki, neglede na spol, raso, jezik, vero ali politično prepričanje? Jasno je, da tak grobo kršenje osnovnih določil ustave ne more in ne sme še naprej trajati, zlasti ker imamo poleg tega še čl. 6 ustave, s katerim se država in rimska vlada obvezujeta, da bo s posebnimi predpisi zaščila (odnosno da štiti) narodne manjšine v Italiji.

Kar se tice Francozov v Valdaosti in Nemce v Gornjem Padižu, je bilo to do neke mere že izvedeno. Le pri nas je ostalo vse, kar je pri obljubah. Sedaj pa, ko tu poseben statut za tržaške Slovence, je rimski vladi zelo poenostavljena izvedba določil čl. 6 ustave s tem, da kratkoma prilagodi ta statut na vse Slovence v Italiji, torej tudi na one na Goriskem in v videmski pokrajini.

To bi bilo tudi v skladu z izjavo, ki jo je dal zunanji minister Martino na parlamentarni razpravi v Rimu dne 19. t. m., ko je dejal med drugim: »Globoka zavpam v plodnost italijanske kulture, vendar pa hočem obenem spopostoviti vse narodne kulture, tudi slovensko, ki očitno ne more škodovati nobeni drugi in življenjski kulturi. Po našem skromnem mnenju bo gospod minister Martino tako spoštovanje lahko pokazal predvsem s tem, da omogoči enakopravno kulturno in drugo izražanje vsem italijanskim državljanom slovenske narodnosti.

Po nekaterih vesteh iz Vidma kaže, da se proučujejo podrobno izdelani načrti, ki jim ga je poslala rimska vlada za delno avtonomijo Furlanije - Julijske Krajine s posebnim statutom za Slovence. Ni nam še znano, kakšna določila vsebuje ta statut, vendar pa upravičeno pričakujemo, da bo upošteval osnovna načela in določila republiške ustave ter raztegnil v tem smislu določbe posebnega statuta, kot je sprejel za Slovence na Tržaškem, tudi na vse ostale Slovence v Italiji.

Ob obilici lepih besed o zbliznanju z Jugoslavijo in o plodnem sodelovanju z njenimi narodi na obeh področjih, bo tako gesta eden največjih dokazov dobre volje rimske vlade in njenih krajevskih predstavnikov. Nam pa bo s tem omogočeno, da se še v večji meri udeležimo javnega življenja in da po svojih

Zopet na vrsti

Ente Tre Venezie

Kakor smo izvedeli, je bila za včeraj dopolnena napovedna na sodišču v Benetkah razprava v tožbi, ki jo vodi Ente Tre Venezie proti slovenskim kmečkim najemnikom iz Perme, Oslavja in St. Mavra. O poteku razprave bodo poročali v nedeljo ob 11. uri na spletni strani, ki jo vodi Ente Tre Venezie. Svar je v obliki vseh zainteresiranih in v sestranski najemniški skupini. Obenem se bodo na sestanku pogovorili tudi o drugih zadevah, predvsem o skupnem plačilu najemnin za tekoče leto. Večina najemnikov normalno obdeluje zemljo in mnogi so že posejali žito.

Občni zbor

pevskega in glasbenega društva. Oziroma odbor glasbenega in pevskega društva v Gorici sporoča, da bo danes ob 20. uri na Korzu št. 8 (glasbeni sola) občni zbor. Vabljeni vsi člani društva.

DEZURNA LEKARNA:

Danes postuje ves dan in ponoči lekarna S. Giusto, Korzo Italia 106 - tel. 31-52.

OB POVRAVKU DELEGACIJE TZ IZ RIMA

Bo povečan kontingent za obmejno trgovino?

Od 600 milijonov na milijardo in 200. milijonov ltr. Povečanje izmenjav bi koristilo obema državam.

Včeraj popoldne je bila seja goriske Trgovinske zbornice, v kateri so prisostvovali tudi višji predstavniki oblasti. Na seji so poročali člani delegacije, ki so se predvčerajšnjim vrnili iz Rima. O poteku seje in rezultatih obiska goriske delegacije v Rimu se nimamo novic. V mestu se širi vest, da je bilo delo delegacije v Rimu zelo uspešno in da je sestanek vodil visok uradni zunanja ministarstva dr. Pierangeli. Goriska Trgovinska zbornica je baje dosegla povečanje kontingenta, navedenih v sporazumu med Italijo in Jugoslavijo v Vidmu. Vrednost blaga v trgovinskem sporazumu naj bi se povečala od 600 milijonov na 1 milijardo in 200 milijonov ltr. Če to odgovarja resnici, kar bomo danes tudi najbrž izvedeli, potem bi se obmejna trgovina precej povečala, kar bi koristilo obema državam.

Po nekaterih vesteh iz Vidma kaže, da se proučujejo podrobno izdelani načrti, ki jim ga je poslala rimska vlada za delno avtonomijo Furlanije - Julijske Krajine s posebnim statutom za Slovence. Ni nam še znano, kakšna določila vsebuje ta statut, vendar pa upravičeno pričakujemo, da bo upošteval osnovna načela in določila republiške ustave ter raztegnil v tem smislu določbe posebnega statuta, kot je sprejel za Slovence na Tržaškem, tudi na vse ostale Slovence v Italiji.

Razstava fotografij v palači Atteneus. Ze teden dni razstavlja goriski slikarski krožek 95 fotografij italijanskih amaterjev. Poleg teh pa razstavlja izven

Kino na Očeh

predvoja DANES, 23. t. m. ob 18. JUTRI ob 16. in v PONEDELJEK ob 18. uri film:

»Zgodba treh ljubeznij«

V glavnih vlogah nastopajo M. Pierangeli, Ethel Barrymore, Leslie Caron

Bil sem s Ku Klux Klanom

Rekel sem, da je to morda vzrok, da je tak. — Mečkal se je s Francozjani in prisel domov z neumnimi idejami o enakosti, se je Randal nasmejal svojemu humorju in nadaljeval: »Pozneje so prispeli tudi dečki s pravim bičem, s katerim je vsak izmed nas po trikrat dobro mahnil po niggerjevih plečih.

BIC JE TREBA ZNATI UPORABLJATI...

»V kavalirskem klubu,« je rekel Carter s poudarkom, »se vsak član pri vsakem bicanju zamenja. Tako je mnogo manj možnost, da bi kdo kaj izplepetal. Ta volovski bič je treba znati dobro uporabljati. Enkrat ali celo dvakrat smo človeka tudi ubili, pa četudi nismo tega nameravali. Kmalu se boš tega navadil.

»Ko smo končali s tem niggerjem, smo ga odpeljali nazaj v niggersko mesto in ga vrgli iz avtomobila,« je končal Randal, ponosen, da lahko še nekaj doda: »Rekel sem mu, da bo takoj mrtev, čim bi komu znil kaj o bicanju.

»To me je spomnilo,« je rekel Carter in pogledal po sobi. »Slim, kaj si storil z bičem?

»Naj vas ne skrbi, šef, na varnem je. Zakopal sem ga pod hlslo mojega brata. Lahko ga vzamem, kadar koli je potrebno.

»Moral bi ga bil prineesti danes. Zgodaj je še in jaz bi rad opravil neko delo.«
»Kaj bomo šli na delo tudi danes? Kaj se pripravljate?« so vprašali sefa kavalirji.
»Počas, počas!« je vzkliknil Carter in pri tem pokazal zadovoljstvo nad tem, da so njegovi dečki željni krvi. »Šlim, za danes naj ostane bič na svojem mestu, toda prihodnje sredo, ko se sestanemo pri Wingu, ga ne smes pozabiti doma. Zmaj ima posebno važno nalogo za nas. Moral se bomo malo potruditi z nekimi prekletimi sindikalnimi organizatorji, ki so jih niggerji pri srcu in ki delajo težave. Naša naloga je, da jih dobro obdelamo in jih vžremo čez mejo v Mason-Dixon, od koder so prišli.

»Poznam nekatere med njimi, so otroci georgijskih staršev, rojeni in vzgojeni tukaj,« je rekel kavalir, ki je sedel poleg mene. »Ne bo jih lahko izgnali...«

TOVARNARJI PLAČUJEJO KLANOVSKO USLUŽE

»Kaj so ti pri srcu ti pasji sinovi, ki ljubijo niggerje?« je zalajal Carter. »Kaj se mene tiče, kdo so. Ni več starih, bogu vdanih sindikatov za belce. Ti novi sindikati ne gledajo, koga sprejmejo. Te sindikate vodijo židje in tuji s severa, ki ne vedo, kaj je za Jug dobro. Zmaj ima celo vrsto prošnji, ki so mu jih poslal tovarnarji z vsega Juga, ki želijo, naj izženemo to otročad iz njihovih vrst. Vse

stroške bodo plačali, in vsi bomo pill, kolikor bomo hoteli. Kavalir, ki se je predrazil oporekati Carterjevemu napadu na sindikate, se je naglil k meni in mi pošepetal na uho: »Lahko staviš zadnji dolar, da Carter in Veliki zmaj Green pobereva v teh poslih naenkrat mnogo več, kot znašajo vsi stroški. Njima tovarnarji dobro plačajo za naše usluge. Green in Carter trpata to v svoj žep in vse, kar mi dobimo za izvrševanje tega gnusnega dela, je nekaj slabega zganjal.

»Preden začnemo s tem resnim delom, želimo opraviti vse tiste drobne naloge, ki so še na vrsti,« je zaključil Carter. »Danes lahko opravite tudi brez biča, narežite si nekaj vej ali pa si najdite kakšno koli orodje. To nalogo prepustim vam, da jo sami opravite. Kajti jaz imam sam drugo zelo važno delo...«

»Hm, že vem,« je ponovno zašepetal kavalir poleg mene. »Clift si nabavlja podobne primere, kakor si pač sam želi, tako da se enkrat na teden lahko otrese svoje žene in skoči v hišico lepe mlade ženske, ki jo pozna v East Pointu...«

KAVALIRJI DELAJO DO JUTRA

»Danes zvečer imamo težje delo,« je izjavil Carter. »Kot veste, obstaja zakon, ki prepoveduje črncem voziti belce. Toda vsak teden dobivamo poročila, da se ta zakon krši. Če zakon ne uspe, je stvar klana, da sam uredim...«

Malce se ustavi, kavalirji pa so tiho pričakovali, da začne razlagati nalogo.

»Posebno neki nigger, šofer takšja, ki dela blizu avtobusne postaje, po navadi vozi bele ženske. Danes smo sklenili, da napravimo temu konec. Vse sem uredil. Neka klanovka stoji sedaj na avtobusni postaji Stopila bo v njegov avto, naprila vanj samokres in ga zadrla, dokler ne pridemo mi.

Tedaj je pogledal naravnost vame. »Perkins, dal ti bom novo priložnost, da pokažeš, iz kakšnega testa si. Takoj se

javi na avtobusni postaji in zamenjaj brata Jima Meeksa, ki je tam že na delu. Pazil boš na ženo v živornem blazu s srebrnim pajkom na prsih. Ko bo skočila v taksij, boš seel s stranskim vratom postaje in dolgo in globoko zavijal. Po čakaj, da pridejo fantje po tebe!

»Hitel bom kot duh!« sem rekel in pohitel k vratom. Hotel sem priti čimprej do telefona, da bi obvestil Dukeve ljudi.

»Počakaj!«, je vzkliknil Carter. »Kaj hitiš kot bivol? Brat Randal te bo odpeljal na postajo. On ima hiter avto, ki ga želim imeti pri roki.

Skozi glavo mi je šinilo, da se mi ne bo posrečilo preprečiti tega pohoda z bičem. Sklenil sem, da bom poskušal telefonirati Dukeu s postaje.

Ko sva prispela tja, me je Randal spustil z avtomobila nato pa odhitel po temni stranski ulici. Takoj sem opazil Meeksa, ki je iztegnil levo dlan po klanovskem tajnem signalnem znaku. »Čista voda mi je narolič, naj te zamenjam in signaliziram, ko bo nasa prijateljica stopila v taksij,« sem rekel.

PROSTITUTKA V SLUŽBI KLANA

»Tam je, čez cesto,« je pokazal Meeks z glavo. Pogledal sem in zapazil košato blondinko z barvanimi lasmi, eno umazanih, ki jih najpogosteje srečavaš po tretjerzadnjih lokalih. Namignila mi je in jaz sem odzdravil na isti način. Ker je klanovska, sem razmišljal, bo gotovo znala uporabiti revolver, ki ga ima v torbici.

»Niggerjev taksij je pravkar parkiral na desni strani potjo stajališča izvoščkov,« je nadaljeval Meeks. »Kaj misliš, koliko časa bo treba, da pridejo naši fantje?

(Nadaljevanje sledi)